

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Marta Ovcarčíková
Chvíľa s rómskou rozprávkou

Záujmový útvar
Hravá škola

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Marta Ovcaričiková
Spojená škola Štúrova 231/123,
org. zl ZŠ Spišská Stará Ves

Kontakt na autora UZ: ovcaričikova@centrum.sk

Názov: **Chvíľa s rómskou rpzprávkou**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Anna Kromková

ISBN 978-80-565-0699-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Ako raz Róm kozy pásol	str. 5
Tri dcéry	str. 9
Malý Dingo	str. 13
Strieborná líška a chudobný Róm.....	str. 17

Úvod

Tento pracovný zošit s rómskymi rozprávkami je určený žiakom prvého stupňa ZŠ, ktorí navštevujú voľnočasové aktivity v rámci záujmového útvaru Hravá škola. Ma slúžiť ako pomôcka na hodinách záujmového útvaru. Jeho cieľom je zdokonaľiť technickú stránku čítania s porozumením, naučiť žiakov pracovať s textom, obohatiť slovnú zásobu, posilniť čitateľskú gramotnosť a vytvoriť pozitívny vzťah k čítaniu. Je adresovaný žiakom z marginalizovaných rómskych komunit, ktorí navštevujú tento krúžok. Práca s každou témou pozostáva z čítania s porozumením, ktoré je zamerané na oboznámenie sa s obsahom textu a prácou s textom, v ktorej žiak vypracováva úlohy vyplývajúce z prečítaného textu. Žiak spracováva informácie a spája získané informácie s predchádzajúcimi poznatkami. Úlohy zamerané na prácu s textom nadväzujú na čítanie.

Ako raz Róm kozy pásol

Bol raz jeden Róm, čo pásaval kozy pod Spišským hradom a mal takú obyčaj, že pri pasení nepoužíval palicu, ani psa. Len kráčal pre kozami a keď jedna vybočila z krdla, hodil za ňou kameň a to veru poriadny valach nikdy nerobieva.

Bača mu neraz zakazoval, že kameňmi kozy neslobodno zavracať. Ponúkol mu psa. Veď ten pri pasení najlepšie posluži. Ale Róm nato: „Iba mi kozy poplaší.“ Róm dával pozor, aby sa mu po celý rok ani jedna koza nestratila. A predsa, keď sa večer vracal do košiara, jedna koza pokuľhávala. Bačovi zrazu padlo do oka, lebo to bola koza, ktorá vodila stádo a dávala najviac mlieka. Baču to veľmi zamrzelo. A pustil sa do valacha.

„Čo si tej koze vykonal, že tak kríva?“. Valach sa začervenal. Začal sa vyhovárať.

Keď sa však bača lepšie pozrel valachovi do očí, zistil, že klame. „Najskôr si ty čosi do nej hodil. Neraz som videl, čo všetko si za kozami hodil. Druhý raz si dávaj lepší pozor, lebo môžeš obanovať“. Róm bol rád, že obišiel naľahko a že bača sa viacej navypytoval.

Od tej doby si už radšej dával pozor a nikdy za kozami nehádzal kamene. Radšej ich pekným slovom oslovil a kozy ho poslúchli.

Iba raz sa nezdržal, aby nezdvihol menší kamienok zo zeme a netrafil kozu. Sotva hodil kameň do kozičky, začul za chrbtom káravý hlas. „Ej Róm, zle robíš, hodil si drahý kameň do kozičky. Vari nevieš , že si do nej hodil diamant? A ten je drahší ako krdeľ tvojich kôz“.

Róm sa zarazil. Keď sa obzrel, už nikoho nevidel a nič nepočul. Daromne sa prehrabával v zemi, nič nenašiel. Róm znova zahrabal prsty do zeme, hľadal v tráve, ale nič nenašiel. „Škoda námahy! Nevieť kde sa stratil,“ vydýchol si Róm. Potom sa pobral domov. Veľmi ľutoval, že nedodržel slovo a zahodil kameň. Ten však dosiaľ leží pod Spišským hradom. Nevieť, či dakto bude mať také šťastie, že ho nájde. Róm ho mal v ruke, ale ho zahodil, lebo nedbal na reči staršieho človeka.

Spišský hrad

Vypracuj úlohy

1. Čo robil Róm pod Spišským hradom?

hral na píšťalke
spal na lúke

čítal knihu
pásol kozy

kopal zemiaky
pozeral televízor

2. Čo hádzal do kozy, ktorá vybočila z krdľa?

loptu
pero

pravítko
kameň

palicu
uterák

kvietok
stoličku

3. Čo zistil bača, keď dohovárať valachovi ?

valach plakal
valach klamal

valach smútil
valach hovoril pravdu

valach sa tešil
valach sa smial

4. Aký hlas počul Róm za chrbtom keď nedodržel slovo?

láskavý
uplakany

smutný
smutný

spevavý
káravý

veselý
prísny

5. Ako sa volal kameň, ktorý valach hodil do kozy?

achát
azurit

zafír
citrín

ametyst
diamant

6. Prečo Róm zahodil drahý kameň, ktorý mal v ruke?

pálil ho
nedbal na reči starších

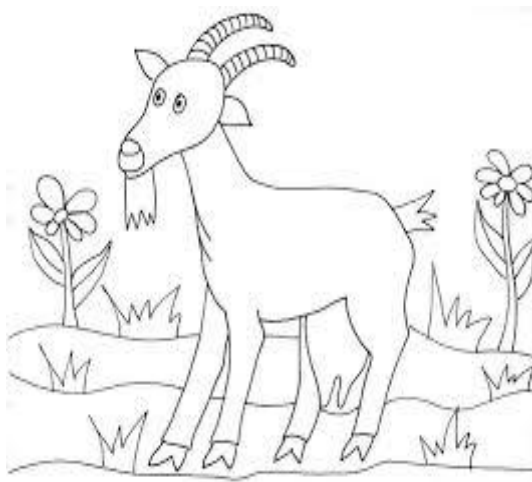
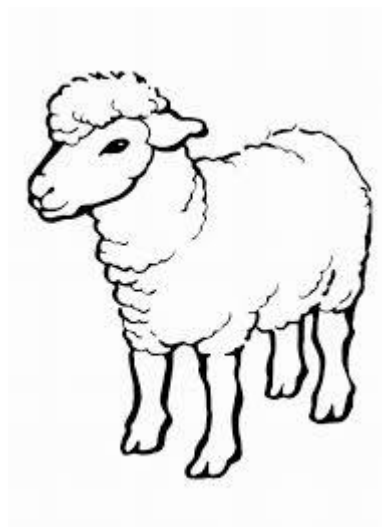
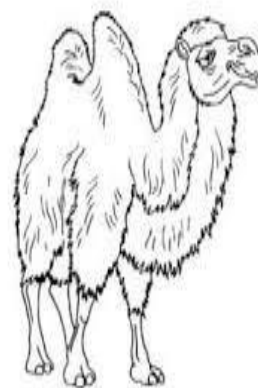
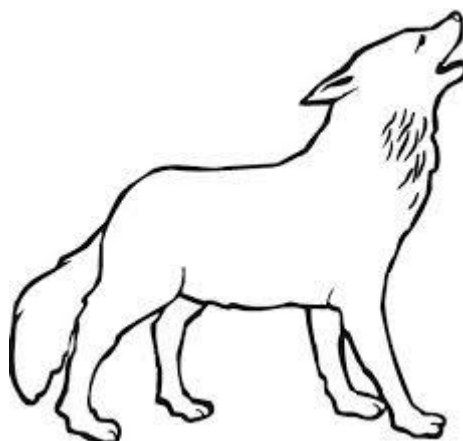
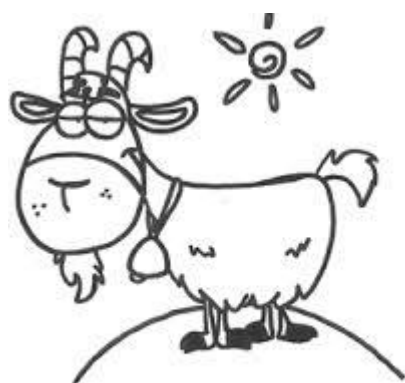
nepáčil sa mu
bol škaredý

bol ťažký
nepotreboval ho

7. Napíš čím chceš byť, keď budeš veľký:

8. Aký úžitok máme z kozy?

8. Vyfarbi obrázok, na ktorom je koza.

Tri dcéry

Žila raz jedna Rómka na okraji lesa v malom domčeku. Ľudia ju volali DANIELA. Daniela mala tri dcéry a aby ich uživila a ošatila, musela pracovať deň a noc. Nuž čo, dcéry boli krásne a usilovné a ako rásťli, postupne sa jedna po druhej povydávali a odsťahovali sa od matky. Ubehlo niekoľko rokov, matka zostarla a onemocnela. Posťažovala sa svojmu Cézarovi a poslala ho s odkazom za svojimi dcérami, aby k nej čo najskôr prišli.

„Ách“, povzdychla si najstaršia, keď sa dozvedela smutnú správu. „Ja by som aj prišla, ale musím vyleštiť nábytok“. „Vyleštiť nábytok!“ rozhorčil sa Cezar. „Keď ti je prednejší nábytok ako matka, tak sa s ním nikdy nerozlúčiš.“ A v tom okamihu sa premenila na žabu, ktorá odskackala do neďalekého rybníka.

Cézar bežal k prostrednej dcére. „Ách“, vykrikla prostredná dcéra. „Ja by som rada šla, ale potrebujem okopať zeleninu v záhrade“. „Dobre“, rozhneval sa Cézar, „keď sa ti tak páči zelenina, budeš ju okopávať do konca života“. A premenila sa na jašteričku.

Najmladšia dcéra práve piekla koláč, keď k nej prišiel Cézar. Nepovedala ani slovo, utrela si ruky a bežala za chorou matkou. „Ty budeš vždy prinášať ľuďom radosť,“ povedal Cézar, „a ľudia ňa budú mať radi, teda, tvoje deti i tvojich potomkov.“

A tak sa stalo. Najmladšia dcéra žila dlho, ľudia ju mali radi a majú doteraz, pokiaľ nezomrela, pretože roznášala ľuďom radosť, lásku a šťastie.

Vypracuj úlohy

1. Ako sa volala Rómka, ktorá žila na kraji lesa?

Michaela
Kamila

Arabela
Marcela

Nikola
Daniela

2. Koľko dcér mala Daniela?

jednu
päť

štyri
tri

dve
žiadnu

3. Prečo poslala matka Cézara za svojimi dcérami?

bola smutná
bola chorá

bola osamelá
chcela upratať

trpela
potrebovala nakúpiť

4. Prečo nešla za matkou najstaršia dcéra?

bola lenivá
nemala na autobus

leštila nábytok
umývala riad

spala
čítala knihu

5. Načo sa premenila najstaršia nevďačná dcéra?

na tigra
na sliepku

na mačku
na lišku

na veveričku
na žabu

6. Prečo nešla za matkou prostredná dcéra?

varila obed
okopávala zeleninu

kúpala sa
oberala jablká

nebola doma
nechcelo sa jej

7. Načo sa premenila prostredná nevďačná dcéra?

na jaštericu
na myš

na kravu
na chrobáka

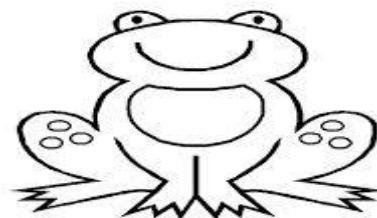
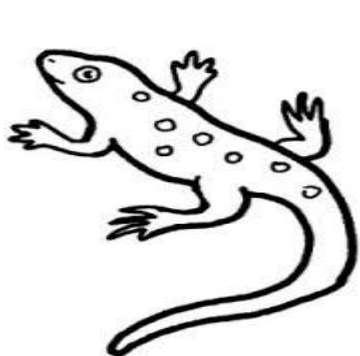
na rybu
na psa

8. Prečo išla najmladšia dcéra za matkou? Napíš.

9. Prečo ju ľudia mali radi? Napíš.

10. Napíš ako sa ty postaráš o svojich rodičov.

11. Vyfarbi obrázky, ktoré predstavujú premenené sestry.

Malý Dingo

Za horami a dolinami, tam, kde sa voda sypala a piesok sa lial, bola jedna malá rómska osada, ktorá sa volala ŽABČÍKOVCE. V osade sa jedného dňa narodilo dieťaťko, ktorému rodičia dali meno DINGO. Keď mal Dingo dva roky, stratil sa v neďalekom lese. Neplakal, nebál sa, lebo lesné zvieratká sa k nemu správali ako k najlepšiemu seberovnému priateľovi. Dingo v lese rástol, kým jeho rodičia ho oplakávali a mali strach, že ho už nikdy neuvidia. Keď mal Dingo desať rokov, stretol v lese staručkú slepú starenku, ktorá potrebovala pomoc. Dingo jej pomohol a starenka mu za pomoc darovala zatvárací džbán.

Dingo jej povedal: „Načo mi bude prázdny džbán?“ Starenka mu hovorí: „Je prázdny, a nie je prázdny a stratila sa v lese. Keď raz išiel Dingo k potoku naberať si vodu, otvoril džbán a tu hľa: Z džbána začne vystupovať hustá hmla, v ktorej sa začali objavovať obrysy služobníka.“

Dingo sa pýtal: „Kto si?“ „Som tvoj služobník, a splním ti tri želania, nech sú akokoľvek ťažké.“

„Moje prvé želanie je, nech slepá starenka, ktorá mi darovala tento džbán, v tú chvíľu vidí.“

Druhé moje želanie je, nech moji rodičia ma neoplakávajú a nech o mňa nemajú strach.

Tretím mojím želaním je, nech sa vrátim domov“. A tak Dingo napravil všetko, čo bolo treba, vrátil sa k svojim rodičom a žije s nimi šťastne až doteraz.

Vypracuj úlohy

1. Ako sa volal rómsky chlapec, ktorý sa stratil v lese?

Dežko
Oliver

Janko
Damián

Dingo
Šaňo

2. Kto sa o neho postaral v lese?

rodičia
bratia

lesné zvieratá
kamaráti

domáce zvieratá
starý rodičia

3. Koho stretol Dingo v lese keď mal 10 rokov?

dedka
slepú starenku

brata
otca

mamu
sestru

4. Čo mu dala slepá starenka za pomoc?

knihu
peniaze

chlieb
ovocie

džbán
cukríky

5. Kto bol zatvorený v džbáne?

pes
učiteľ

voda
služobník

mlieko
poklad

6. Koľko prianí mu splnil služobník?

sedem
tri

desať
pätnásť

štyri
žiadne

7. Čo si prial Dingo od služobníka?

aby starénka videla
veľký dom

auto
aby sa rodičia netrápili

aby sa vrátil domov
dovolenku pri mori

8. Splnil služobník Dingovi jeho priania? Napíš, ako sa rozprávka skončila.

9. Napíš, čo by si si Ty prial, keby si mal služobníka ako Dingo.

10. Vymaluj obrázok Dinga a služobníka z džbánu.

Strieborná líška a chudobný Róm

Kde bolo, tam bolo, za siedmimi horami a dolinami žil raz jeden chudobný Róm. Menom sa nazýval LAKATOŠ, no ľudia ho volali LAKI. Chudobní Laki nemal čo do úst vložiť a tak sa vybral k rieke aby si nalovil rýb. Ako tak ide, do cesty mu vbehla srnka. „A kamže ideš človečik, kamže?“ opýtala sa ho srnka. „Ach, keby som mal aspoň dobrú sieť, aby som si mohol nejaké ryby uloviť, ale mám len starú, polozhnutú udicu ... Naisto už od hladu umriem...“ odpovedal srnke Laki. „Nesmúť, človeče, „ povedala Lakimu srnka.

„Choď len ty k dubu, ktorý stojí tamto, pri chodníku a toho, kto bude pri tom dube, sa opýtaj, kde býva strieborná líška. Ona ti poradí, kde máš šťastie hľadať.“ Laki sa srnke poďakoval za radu a vybral sa k dubu.

Keď k nemu prišiel, zbadal pri ňom zajačika. „Zajačik, ty si ten, čo vie, kde býva strieborná líška?“ spýtal sa zajačika Laki. „Ja to viem“ odpovedal mu zajačik. „A ja ti ukážem cestu k nej.“ Zajačik zastrehal ušami, zakrútil sa zo tri razy okolo svojho malého chvostíka a ukázal Rómovi – Lakimu ces

„Tadiaľ choď! Horami a dolinami, po ceste dobrej i zlej.“ Šiel Laki cez hory a cez doliny, šiel po ceste dobrej a zlej, keď tu zrazu zbadal na lúčke krásnu líšku. „Hej, ty, líštička, nevidela si striebornú líšku?“ spýtal sa jej. „A či nevidíš, Laki, že stojí pred tebou?“ zasmiala sa krásna líška. „Pomôž mi, ak môžeš líštička,“ prosil líšku Laki. Veľká chudoba ma postihla.“ Líška vytiahla zo svojho vrecúška píšťalku a povedala: „Keď na tejto píšťalke dva razy zapískaš, hneď budeš mať jedla i peňazí nadostač“ Ale nezabudni! Vždy musíš zo svojho jedla i peňazí dať každému človeku, ktorý upadne do podobného nešťastia ako ty. Inak sa ti zle povodí!“ „Nezabudnem, nezabudnem čarovná strieborná líška!“ volal Róm Laki,

Pekne sa poďakoval líštičke a bežal k zajačikovi. Aj tomu sa poďakoval a napokon vyhľadal aj srnku a aj jej sa hlboko a s vďakou poklonil. Konečne prišiel domov. Hneď zapískal dva razy na píšťalke a zaraz mal na stole jedla i peňazí nadostač. Laki si žil spokojne a veselo. Jedného dňa mu však na dvere zaklopal chudobný človek a hovorí: „Daj mi, dobrý človek, kúsok chleba ...“ Ale Laki mu povedal: „Ber sa ty len svojou cestou!“ Och, aké nešťastie! V tej chvíli sa starý Laki stal zas chudobným biednym Rómom.

Vypracuj úlohy

1. Čo vbehlo Lakimu do cesty keď išiel loviť ryby?

jeleň
sova

vlk
ježko

medveď
srnka

2. K akému stromu ho poslal srnka?

k dubu
k javoru

k smreku
k jedli

k buku
k breze

3. Ktoré zviera ukázalo Lakimu cestu k striebornej líške?

jeleň
sova

vlk
zajac

medveď
srnka

4. Čo darovala strieborná líška Lakimu?

peniaze
píšťalku

vilu
posteľ

auto
zmrzlinu

5. S kým sa musel Laki rozdeliť, aby píšťalka mala stále čarovnú moc?

s bohatým človekom
so šťastným človekom

so sýtym človekom
s veselým človekom

so zlým človekom
s chudobným človekom

6. Ako sa zachoval Laki k chudobnému človeku? Napíš.

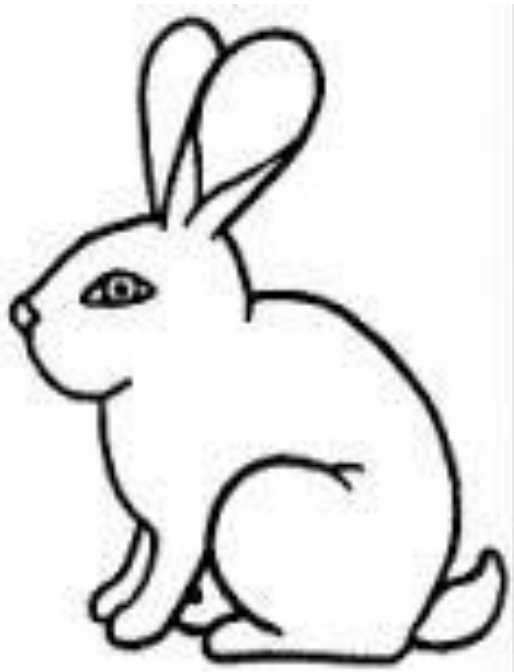
7. Ako dopadol Laki? Napíš.

8. Ako by si sa zachoval Ty? Napíš.

9. Nakresli čarovnú pišťalku.

10. Vyfarbi zvieratá, ktoré pomohli chudobnému Rómovi.

Zdroje:

https://www.google.sk/search?q=1%C3%AD%C5%A1ka&hl=sk&qscrl=1&rlz=1T4ADSA_skSK420SK451&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=ie1fU6WfIYXV4gSwzYBo&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=983&bih=599

Mgr. Michal Pitko 12 rómskych rozprávok

Vydavateľ: Tlačiareň VICTÓRIA, Prešov,

ISBN 80 – 968810 – 2 - 7